

karike razvojnog lanca. Na taj način sociologija doprinosi rješavanju društvenih problema, kako se oni javljaju u okviru etnoloških ispitivanja (etno-sociologija). Zbog toga je razumljiv interes etnologa za sociološke probleme. Knjiga, o kojoj je ovdje riječ nema izravne veze sa etnološkom problematikom, ali analiza društvenih oblika i društvenog bića, kako je provodi poznati sociolog Werner Ziegenfuss proširit će etnologu vidokrug o spoznaji društva uopće, a time i primitivnog društva.

Mirko Kus-Nikolajev

Robert Beck, Grundformen sozialen Verhaltens. Beiträge zu experimentellen Sozialpsychologie; Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart 1954 (str. 144).

Usprkos stalnog razvoja povećavaju se socialni konflikti u našem društvu. Životne poteškoće se općenito povećavaju i pokazuju tendencu, da u diferenciranim duševnim procesima djeluju na štetu pojedinca ili dolaze u grupi i zajednici do izraza kao rastvorna snaga. Eksperimentalni pokusi bave se zbog toga osnovnim problemom današnjih poteškoća, naime djelovanjem elementarnih socijalnih snaga i njihovim odnosom prema osnovnim oblicima socijalnog ponašanja.

Zajednički život ljudi u porodici, grupi, zajednici sadrži niz problema. Autor ih izlaže pretežno u socijalnoj horizontali, u presjeku današnjice. Međutim ako razvoj socijalnih problema unutar jedne grupe promatramo vertikalno, vidjet ćemo da se ti problemi pojavljuju u klici i kod primitivnih ljudskih zajednica ma kako struktura tih zajednica izgledala — naoko — jednostavna. I u tim primitivnim grupama ljudi problem socijalnog ponašanja dolazi do izraza, pa Beckova socijalno-psihološka razmatranja — u analogiji mogu koristiti za upoznavanje izmjeničnog djelovanja ljudi unutar grupa u primitivnom stepenu.

Mirko Kus-Nikolajev

Erhard Schlesier, Die melanesischen Geheimkulte. — Untersuchung über ein Grenzgebiet der ethnologischen Religions- und Gesellschaftsforschung und zur Siedlungsgeschichte Melanesiens. Musterschmidt-Verlag (20 b) Göttingen 1958 (str. 590).

Kod proučavanja stranih kultura brzo će se opaziti da domoroci izvjesne vjerske predodžbe i praklike drže u tajnosti pred drugim ljudima. Međutim nema sve »tajno« kultni karakter, kao što ni sve »kultno« nije tajno. Kad se govori o tajnim kultovima onda podrazumijevamo »kultne procese, koji se obavljaju u tajnosti«. Kako su ti tajni kultovi važan sastavni dio njihovih vjerskih i socijalnih ustanova razumljivo je da su im etnolozi i sociolozi posvećivali sve veću pažnju. — Makar, da se tajni kultovi već nalaze u degeneraciji ipak je Melanezija još uvijek područje, u kojem tajni kultovi zauzimaju središnje mjesto u životu urođenika. Autor je sabrao sav raspoložiti materijal o tajnim kultovima i ispitao ga prema njegovom vjerskom sadržaju i sociološkim osebina u okviru opće kulture povijesti Melanezije. Uspjelo mu je utvrditi za Melaneziju tipičan kompleks kultova, koji je doduše u današnjim oblicima veoma diferenciran, a nastupa u pojedinim područjima na razne načine (kult dema, totem, marsalai, plodnost i dr.) ali genetičko-povijesno pokazuje jedinstvo u svom biću. On počiva u predaustrojnom kulturnom sloju. Osnovni je zadatak djela da prikaže unutarnju povezanost tih tajnih kultova i povijesne promjene. Obradene su teze o prvobitnoj mitskoj povezanosti s čaranjem, problem kulturnih odnosa između Nove Gvineje i Australije i totemizam u Oceaniji te pitanje o temeljima kulturne nesposobnosti žene.

Mirko Kus-Nikolajev